

Szellem a fazékból - Cigányszósz

2013 október 27. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A hannoveri városatyák a Szintó-Roma Fórum emberjogi szervezet követelésére betiltották a cigánymártást (legalábbis az önkormányzatok éttermeiben). Végre!

A literes Zigeunersauce nátrium-glutamátot, ízaromákat tartalmazott. Bölcs döntés. Ám a képviselők nem az összetevők miatt hoztak drákói ítéletet. Szerintük a "cigánymártás" kifejezés rasszista és kirekesztő. Miután az

elmúlt évben Nyugat-Európa több államában indexre tették a négercsók nevű süteményt és a Négerkirály című mesekönyvet, a kisebbségi harcosok elérkezettnek látták az időt, hogy hadjáratot indítsanak a cigány élettagot tartalmazó ételnevek ellen.

A cigánypecsenye legyen "pecsenye Budapest módra", a cigányszósz "pikáns magyar mártás", a cigánypörkölt "paprikás gulyás". A hannoveri városatyáknak eddig szerencsére nem kellett szembenézniük a nyelvújítás bonyolultabb ellentmondásaival. Hogyan keresztelhetők át például a következő kifejezések: "cigányútra megy", "cigánykereket vet"? És mi lesz Johann Strauss daljátékával, a cigánybárával?

A dolog pikantériája szerencsére az élelmiszergyártóknak is szemet szúrt. Szerintük a cigányszósz vagy a cigánypecsenye esetében értelmetlen felcserélni a cigány élettagot a népcsoportok önmeghatározására használt elnevezéssel, hiszen épp a rasszizmus ellen folytatott küzdelmük válna nevetségessé. A szintó- vagy romaszósz jobban hangzana? Ráadásul a cigánymártás receptje 110 éves, 1903 óta szerepel Auguste Escoffier szakácskönyvében. És semmi köze a cigányokhoz; a séf úgy írja le, mint "paprikával és hagymával készült, csípős magyar mártás".

Épp ez az - mondja Regardo Rose, a Szintó-Roma Fórum elnöke. Miért cigány, ha semmi köze a roma konyhához? "Cigányok húsból készül?" Ez stigma, vegytiszta rasszizmus. "Ideje kiirtani a nyelvhasználatból." Rose úrral nehéz vitába szállni: hamar a koncentrációs táborokra hivatkozik, ahol kilenc testvérét küldték kemencébe. Ügyvédjével most etimológusokat kért fel, hogy a cigánypecsenye eredetét (és indokolatlan névhasználatát) megállapítsák.

A kutatás hosszan el fog húzódni. A cigánypecsenye eredetét ugyanis homály fedi. Legalább akkora, mint némely emberjogi aktivista tisztánlátását. A legjobb az volna, ha a német nyelvész a budai levéltárakban kezdené a bűvárkodást, hátha maradt nyoma, hogy II. Ulászló királyunk miféle pecsenyét hordatott fel a Duna-parti lacikonyhásoktól a palotába. A gyors tűzön, paprikás zsírban sült tarja, amit félbevágott cipóba tettek, Jókai Mór szerint csak cigánypecsenye lehetett. De hogy honnan a neve? És miért nevezte Lenin a naplójában "Big black Gypsy steak"-nek? (Nyilván Zürichben kóstolta.) És miért hívta Szabó Dezső "kofadög"-nek? Talán mert kofák árulták. És odaégették? Ki tudja?

Az sem világos, hogy Regardo Rose úr miért két ártalmatlan ételnevezésen háborodik fel, miért nem Marika Schmiedt linzi kiállításán, amit a Régi Városházában rendeztek? Itt számos cigányos fogást kínáltak. Természetesen füstölt cigányszalámi ("összetevője: magyar cigány") miniszterelnökünk képmásával és a Jobbik logójával. Kemencés magyar cigánysült Rossini helyett "Rassini módra". Paprikás cigánygulyás, amire azt írták (egyébként hibásan), hogy "Diarrhoe garantiert", azaz biztos hasmenés (diarrhoea). És számos szóvicc: "vidám élet a cigányélet", "cigánymentes övezet", "fogyasztásuk csak lelkiismeret nélkülieknek" ajánlott.

Vagyis egy étlapra nem írhatunk fel százéves ételneveket, mert sértik a szintók és romák önérzetét, a hasmenést okozó krematóriumi cigánysült azonban "politikai művészet".

Hogy politika, abban nem kételkedem. De mit? I művészet?

Vinkó József - hetivalasz.hu

[Tweet](#)

Raffay Ernő ajánlásával
Kortörténeti dokumentumgyűjtemény,
készült jelképesen **1919** sorszámozott példányban

Hangoskönyv CD melléklettel

MÓTAR MENDEK
KÖNYVTÁRSÁG

Ajánló